

Sygn. akt II UK 57/17

POSTANOWIENIE

Dnia 7 lutego 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z wniosku J.M-K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.
o zasiłek macierzyński,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 7 lutego 2018 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczyni od wyroku Sądu Okręgowego [...] w W.
z dnia 29 września 2016 r., sygn. akt VII Ua [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od wnioskodawczyni J.M-K. na rzecz pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. 240 zł (dwieście czterdzieści) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy W. wyrokiem z 29 września 2016 r. oddalił apelację skarżącej wnioskodawczyni J.M-K. od wyroku Sądu Rejonowego dla W.[...] z 14 stycznia 2016 r., odmawiającej jej prawa do zasiłku macierzyńskiego za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu rodzicielskiego od 29 czerwca do 27 grudnia 2015 r.

Wnioskodawczyni 17 stycznia 2015 r. urodziła dziecko. Pozwany rozpoczął wypłacanie jej zasiłku od 3 lutego 2015 r. 7 sierpnia 2015 r. wnioskodawczyni złożyła wniosek o zasiłek macierzyński z tytułu urlopu rodzicielskiego od

29 czerwca do 27 grudnia 2015 r., przypadającego po urlopie macierzyńskim i dodatkowym urlopie macierzyńskim.

Sąd Rejonowy decyzję pozwanego uznał za prawidłową. Odwołująca nie złożyła wniosku w terminie z § 18a pkt 3 rozporządzenia z 2 kwietnia 2012 r. w sprawie określenia dowodów stanowiących podstawę przyznania i wypłaty zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. W odniesieniu do wszystkich świadczeniobiorców termin końcowy na złożenie wniosku o przyznanie i wypłatę zasiłku musi przypadać najpóźniej w przeddzień rozpoczęcia okresu, przez który zasiłek ma przysługiwać. Sąd wskazał na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 24 marca 2015 r., P 42/13. Zauważył, że ustawa nie zawiera przepisów przewidujących procedurę przywrócenia uchybionego terminu do złożenia wniosku o zasiłek macierzyński za okres urlopu rodzicielskiego. Z treści wniosków odwołującej się o udzielenie podstawowego i dodatkowego urlopu macierzyńskiego jednoznacznie wynikało żądanie wypłaty zasiłku macierzyńskiego wyłącznie w okresie od 29 grudnia 2014 r. do 28 czerwca 2015 r.

Sąd Okręgowy rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego uznał za prawidłowe. Termin na złożenie wniosku jest terminem prawa materialnego, po upływie którego roszczenie o wypłatę świadczenia wygasa. Odwołująca się nie z uwagi na niewydanie przez ZUS decyzji o przyznaniu wcześniejszych zasiłków nie złożyła wniosku o zasiłek od 29 czerwca do 27 grudnia 2015 r. Nie było również podstaw do przyznania odsetek, gdyż organ rentowy odmówił zasiłku macierzyńskiego. Natomiast przedmiotem decyzji nie było roszczenie o odsetki. Nie było podstaw do orzekania o odsetkach.

W skardze kasacyjnej zarzucono naruszenie przepisów prawa materialnego i przepisów postępowania.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na podstawę przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. i twierdzenie, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W uzasadnieniu wniosku podano, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona z uwagi na podniesione w niej zarzuty naruszenia prawa materialnego i przepisów postępowania.

Podstawy prawne rozstrzygnięcia w sprawie zdeterminowały: wyrok

Trybunału Konstytucyjnego z 24 marca 2015 r., P 42/13, wyroki Sądu Najwyższego z 9 marca 2016 r., I UK 109/15, z 12 kwietnia 2016 r., I UK 146/15, z 10 sierpnia 2016 r., III UK 209/15.

Niespełnienie warunku złożenia wniosku w terminie pozbawia uprawnionego prawa do zasiłku macierzyńskiego, a w konsekwencji prowadzi do wygaśnięcia roszczenia.

Pełnomocniczka skarżącej stwierdziła, „że kontrola sądowa w tak nieoczywistym stanie prawnym, do niedawna interpretowanym na różne sposoby, gdzie poza sporem pozostają zarzuty dotyczące legalności działania organu rentowego wobec Strony skarżącej, a skutki bezprawnego działania Zakładu (zaniechanie wydania decyzji) przerzucane są na Stronę skarżącą i zyskują aprobatę sądów obu instancji, nie jest kontrolą rzetelną”.

Wyrok gwarantuje bez jakiegokolwiek normatywnego umocowania szczególną ochronę organowi rentowemu, gdy obowiązkiem sądu pracy i ubezpieczeń społecznych jest zapewnienie w toku postępowania sądowego zwiększonej ochrony prawa ubezpieczonego. Jest krzywdzący dla skarżącej, a odmowa ustalenia prawa skarżącej do zasiłku macierzyńskiego przez okres urlopu rodzicielskiego stanowi pogwałcenie jej uprawnień związanych z rodzicielstwem, gwarantowanych konstytucyjnie.

Wydanie przez Sąd Najwyższy wyroku w niniejszej sprawie, obejmującej wykładnię art. 83 ust. 1 ustawy systemowej w kontekście prawa czy obowiązku Zakładu, możliwości dochodzenia odsetek za opóźnienie w przypadku wydania decyzji odmawiającej przyznania świadczenia, mimo spełnienia warunków do jego uzyskania już w postępowaniu z odwołania od decyzji odmawiającej przyznania świadczenia i konieczności rozstrzygania przez sądy pracy i ubezpieczeń społecznych sporów przez pryzmat przepisów ogólnych k.p.a. (7, 8, 9 k.p.a.) służyć będzie rozwojowi jurysprudencji.

Pozwany wniośł o nieprzyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądzenie kosztów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia

zasadnej podstawy przedsądu i dlatego nie został uwzględniony.

Skarżąca błędnie zakłada, że podstawy kasacyjne (art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.) składają się na podstawę przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Podstawy kasacyjne stanowią odrębną od podstaw przedsądu część skargi kasacyjnej. Podlegają rozpoznaniu dopiero po przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania. Nie zastępują podstawy przedsądu ani jej uzasadnienia. Odnosi się to również do szczególnej podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Oznacza to, że skarżąca we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinna samodzielnie (odrębnie) od podstaw kasacyjnych wskazać i wykazać naruszenie prawa, które bez wątpliwości prowadzi do stwierdzenia, że objęty skargą kasacyjną wyrok jest oczywiście wadliwy i dlatego skarga kasacyjna powinna być przyjęta do rozpoznania. Skarżąca tego nie czyni.

Norma prawna nie jest skomplikowana i nie budzi wątpliwości co do prawnego znaczenia wniosku o dodatkowy urlop i zasiłek a także co do znaczenia terminu do złożenia wniosku. Potwierdza to skarżąca, wskazując na wyrok Trybunału Konstytucyjnego i wcale nie niejednolite orzecznictwo Sądu Najwyższego.

Decyduje więc treść wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania a nie zarzutów podstaw kasacyjnych. Z tej przyczyny nie są wystarczające ogólne zarzuty wniosku dotyczące „legalności działania organu rentowego wobec strony skarżącej”, czy pogwałcenia uprawnień skarżącej „związanych z rodzicielstwem, gwarantowanych konstytucyjnie”. Zabezpieczenie społeczne to domena ustawy zwykłej a nie ustawy zasadniczej (art. 67 ust. 1).

Sąd powszechny rozważył zarzuty skarżącej. Nie pominął też kwestii „legalności” działania organu rentowego i zaniechania wydania decyzji. Wykładni i stosowania prawa przez Sąd wniosek nie podważa. Z uzasadnienia wyroku wynika, że Sąd pierwszej instancji stwierdził („co *najistotniejsze*”), iż z treści wniosków odwołującej się o udzielenie podstawowego i dodatkowego urlopu macierzyńskiego jednoznacznie wynikało żądanie wypłaty zasiłku macierzyńskiego wyłącznie w okresie od 29 grudnia 2014 r. do 28 czerwca 2015 r. Nie kwestionuje się też ustalenia, że wniosek o dalszy (sporny) urlop (zasiłek) złożony został po terminie, bo 7 sierpnia 2015 r.

Natomiast w końcowej części wniosek wskazuje, że wyrok Sądu Najwyższego „służyć będzie rozwojowi jurysprudencji”. Rzecz w tym, że podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. ma na uwadze przede wszystkim indywidulany interes skarżącej w przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania, jednak przesłanki tej podstawy nie zostały wykazane. Natomiast rozwój „jurysprudencji” czy potrzeba wyjaśniania prawa mogą składać się na podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 lub 2 k.p.c., do których wniosek nie odwołuje się. Podstawy te wówczas wymagałyby też właściwej metodycznie oraz merytorycznie analizy oraz opracowania kwestii problemowych lub wykładniczych.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach orzeczono na podstawie § 9 ust. 2 i stosowanego odpowiednio do odpowiedzi na skargę kasacyjną § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.